

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 29. januar 2013. god.
Br. ref.: RK 357/13

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 157/11

Podnosilac

**Savez penzionera i invalida rada Republike Kosovo, zastupljen od strane g.
Azema Ejupija, advokata**

**Zahtev za regulisanje statusa penzionera i invalida rada i poboljšanje
blagostanja penzionera Republike Kosovo od strane državnih organa**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Savez penzionera i invalida rada Republike Kosovo, zastupljen od strane g. Azema Ejupija, advokata.

Predmetna stvar

2. Osnovno pitanje predmeta podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) odnosi se na zahtev Saveza penzionera i invalida rada Republike Kosovo u pogledu priznavanja statusnog i društvenog prava za penzijsko i invalidsko osiguranje.
3. Podnosilac zahteva između ostalog zahteva od Suda da utiče na državne organe u sprovođenju Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju bivše SAP Kosova, jer prema podnosiocu zahteva, navedeni zakon još uvek nije ukinut ni jednim drugim aktom. Ovim zakonom, penzioneri i invalidi rada navode da im je bio regulisan status penzionera i da su uživali prava koja im je omogućavao ovaj zakon.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 28. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 2. decembra 2011. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.
6. Dana 30. novembra 2012. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva u vezi sa registracijom zahteva KI157/11.
7. Dana 5. januara 2012. god., predsednik je odlukom GJR. KI157/11 imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik odlukom KSH. KI157/11 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy (član) i Gjyljeta Mushkolaj (član).
8. Dana 26. novembra 2012. god., predsednik je odlukom GHR. 157/11, imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca, koji zamenjuje sudiju Ilirianu Islami koja je završila svoj mandat sudije u Sudu 26. juna 2012. god. i imenovao je članove novog Veća za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy (član) i Arta Rama-Harizi (član), koja zamenjuje sudiju Gjyljeta Mushkolaj, koja je isto tako završila svoj mandat sudije u Sudu 26. juna 2012. god.
9. Dana 17. janara 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnosilac izjavljuje da od 1998. god. pa do danas penzioneri Kosova nisu primili zasluženu penziju i još uvek nemaju zdravstveno i socijalno osiguranje, bez rešenog statusa su i u nepogodnom materijalnom položaju. Podnosilac navodi da su najugroženiji sloj oni penzioneri koji su plaćali doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, uključujući i porodične penzionere.
11. Podnosilac navodi da su penzioneri diskriminirani, prvobitno od strane države Srbije, a nakon 1999. god. i od strane UNMIK-a, i na kraju i od strane državnih organa Republike Kosovo. Podnosilac između ostalog navodi da:

“Od kraja 1998. godine, pa sve do avgusta 2002. godine, penzionerima nije isplaćen nikakav iznos penzija. Tek nakon usvajanja UNMIK uredbe br. 2001/35, dana 21. decembra 2011. godine, O penzijama na Kosovu, zamenjene Uredbom 2005/20, kao

i zakonom br. 2002/1 o Metodologiji određivanja iznosa osnovne penzije na Kosovu i određivanje datuma o osiguranju osnovnih penzija - od 1. jula 2002. godine, započela je neka vrsta isplata koja je nazvana osnovna penzija, u iznosu od 28. DM mesečno, za sve penzionere starosti više od 65. godina.”

12. Podnosilac pominje činjenicu da je jedan veliki broj penzionera davalaca doprinosa pravo na penziju stekao na osnovu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju bivše SAP Kosovo (“Službeni list” SAPK, br. 26/83, 26/86 i 11/88). Prema podnosiocu zahteva, navedeni zakon još nije ukinut nijednim drugim aktom i prema odredbama tog zakona, penzioner je na osnovu stečenog pravnog statusa imao pravo ne samo na dobijanje penzije obračunate na osnovu radnog staža i iznosa plaćenih doprinosa, već je postojao i niz drugih privilegija i prava.
13. Podnosilac navodi da danas penzioneri ne uživaju nijedno pravo koje su stekli na osnovu zakona u vreme kada su se penzionisali. Oni samo dobijaju jedan određeni iznos od 45+35 evra, ukupno 80 evra i ništa više od toga, bez obzira na dužinu staža ili iznos uplaćenih doprinosa.

Navodi podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva navodi da negirajući i ukidajući prava stečena na osnovu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, penzionerima davaocima doprinosa je počinjeno kršenje prava zagarantovanih članom 22, članom 23, članom 51. stavom 1. Ustava, članom 17. stavom 2. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, članom 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i njenim protokolima i članom 9. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ocena prihvatljivosti zahteva

15. Kako bi bio u stanju da sudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove predviđene Ustavom, kao što se dalje preciziraju u Zakonu i u Poslovniku o radu.
16. Podnosilac zahteva je nezadovoljan državnim organima koji su nadležni da predvide i regulišu pitanja koja se odnose na socijalnu politiku, odnosno na regulisanje statusa penzionera i invalida rada.
17. Sud je primetio da podnosilac zahteva nije precizirao neki akt državnog organa (*vidi član 48. Zakona o Ustavnom sudu*), kojim navodi da mu je izvršeno kršenje prava zagarantovanih Ustavom i Međunarodnom konvencijom koji se direktno primenjuju u Republici Kosovo. Podnosilac zahteva je samo pokrenuo pitanja koja se odnose na regulisanje socijalnih politika, odnosno poboljšanje blagostanja penzionera i invalida rada, zahtevajući od Suda da objasni zašto zahtevi podnosioca u vezi sa pravima penzionera i invalida rada nisu uzeti u obzir od strane državnih organa.
18. Sud se poziva na član 113. stav 1. Ustava, koji predviđa sledeće:

Član 113 [Jurisdikcija i ovlašćene stranke]

1. “Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način”.

19. U ovom slučaju, podnosilac je zahtevao od Suda da pozove državne organe, odnosno dotična ministarstva, da izrade Zakon za penzionere i invalide rada, kao i da donesu Zakon o penzijskom osiguranju.

20. U vezi s tim, Sud se poziva na član 4. Ustava koji jasno određuje formu vladanja i podelu vlasti:

Član 4 [Oblik Vladanja i Podela Vlasti]

[...]

2. Skupština Republike Kosovo sprovodi zakonodavnu vlast;

[...]

4. Vlada Republike Kosovo je odgovorna za sprovođenje zakona i državne politike i podleže parlamentarnoj kontroli;

21. Član 65. Ustava jasno određuje nadležnosti Skupštine Republike Kosovo:

Član 65 [Nadležnosti Skupštine]

[...]

(1) usvaja zakone, rezolucije i ostale opšte akte;

22. Takođe, član 93. Ustava jasno određuje nadležnosti Vlade:

Član 93 [Nadležnosti Vlade]

Vlada je nadležna za sledeće:

(1) predlaže i sprovodi unutrašnju i spoljnu politiku zemlje;

(3) predlaže Skupštini nacrt zakona i ostalih akata;

(4) donosi odluke o donošenju pravnih ili regulativnih akata za sprovođenje zakona;

23. Međutim, član 113. Ustava je na jasan način predvideo ko može da se smatra ovlašćenom strankom da pokrene ustavno pitanje u vezi sa ocenom ustavnosti akta jednog državnog organa i ocene ustavnosti jednog zakona.
24. U stvari, podnosilac zahteva u ovom slučaju deluje kao pravno lice i poziva se na član 113.7. Ustava kao pravni osnov za podnošenje njegovog zahteva.
25. Sud je pažljivo analizirao i ocenio zahteve podnosioca i zaključio da podnosilac zahteva kao pravno lice u ovom slučaju ne može da se smatra ovlašćenom strankom koja može da podnese ustavno pitanje "in abstrakto" u pogledu regulisanja statusa penzionera i invalida rada, kao i poboljšanja njihovog socijalnog blagostanja, na osnovu penzijskih doprinosa plaćenih tokom godina.
26. Pored toga, Ustavni sud Republike Kosovo ne predviđa *actio popularis* što je modalitet pojedinačnih žalbi, koji omogućava bilo kom pojedincu, koji pokušava da zaštiti javni interes i ustavni poredak, da se obrati Ustavnom sudu određenim pitanjima i zahtevima aludirajući na kršenja ustavnih prava jednog pojedinca ili određene grupe.
27. Dakle, Sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da podnese ustavno pitanje *in abstrakto* u vezi sa regulisanjem statusa penzionera i invalida rada, i zbog toga, a u skladu sa članom 113.1. Ustava ovaj zahtev se smatra neprihvatljivim.
28. Sledstveno, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56.2. Poslovnika o radu, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

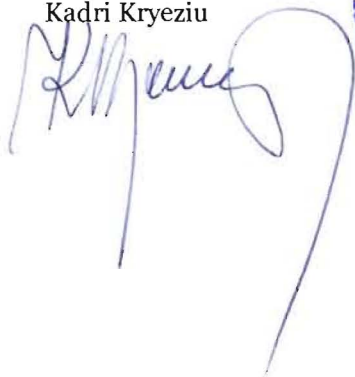
Ustavni sud je, shodno članu 113.1. Ustava i u skladu sa pravilom 56. stavom 2. Poslovnika o radu, 17. januara 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

- I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i
- III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani

